sosialurin
Internet: www.sosialurin.fo

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov

Blaðfólk: Dagny Joensen, Áki Bertholdsen, Emil L. Jacobsen, Sveinur Tróndarson, Tunð Kjølbro

Ljósmyndari: Jens Kristian Vang
Lýsingar og søla: Jonhard Hammer

Útgevari, uppseting og prent: Sp/f Sosialurin
Bústaður: Argjavegur 26, Argjum
Postadr: Postsmoga 76, 110 Tórshavn

Telefon: 311820
Telefax. 314720
e-mail: post@sosialurin.fo

Marknamálið nú hægsta prioritet

Oddagrein

NU bankamalið meira ella minni er avgreitt og skuldarspurningurin er komin í ein betri og fastari karm eru aftur stundir at hugsa um onnur týðandi mál. Tað vil altíð vera ringt at siga, hvørji mál eru mest týðandi og hava mest tørv á at fáa eina viðgerð og verða loyst. Uttan iva eru nógvir spurningar, sum leika á í føroyska samfelagnum, sum tørva at verða viðgjørdir og loystir.

EFTIR okkara tykki - og tað heldur løgmaður eisini sambært uttalilsum hansara í blaðnum í dag - hevur marknatrætan við Bretland fyrsta prioritet. Hetta málið, sum nú hevur verið tveitt aftur og fram sum í einum ping-pong spæli millum Bretland, Danmark og Føroyar í 20 ár, má nú fáa eina virðiliga og rættvísa loysn.

Í næstu viku fara løgmaður og ráðgevar hansara at brúka stóran part av orku síni til at viðgera málið. At marknatrætan nú eisini hevur verið uppi at venda á fundi millum danska og tann bretska forsætisráðharran eiga vit at taka sum eitt gott og positivt tekin. At bretski uttanríkisráðharrin hevur vent sær beinleiðis til løgmann um sama mál ber eisini brað av, at bretar vilja hava ein enda á hesi ósemju. Tað er rætt og slætt ikki livandi við slíkari trætu millum tvey grannalond, sum tvørturímóti hava brúk fyri hvørjum øðrum skal hugsingur verða um at troyta møguleikarnar á Atlantsmótinum á skynsamasta hátt.

SOLEIÐIS sum Sosialurin skilur støðuna, hava bretar slakað í mun til síni upprunaligu krøv. Føroyingar hava eisini sagt seg vilja slaka fyri at fáa eina samráðingarloysn. Trupulleikin er tó tann, at hvørgin av partunum vil slaka nóg mikið til, at hin parturin kann verða nøgdur. Her stendur málið. Alternativið at fara til Haag og brúka nógva tíð og orku til at fáa ein triðja part at áseta markið er avgjørt tann ringasta loysnin. Tí neyvan fara vit føroyingar við einum dómi í hondini at fáa nógv meira í okkara part enn vit kunnu fáa við samráðingunum við bretar. Tí er ein kompromiloysn tann einasta møguliga. Og hvat kompromi tú enn velur, so fara tað at vera øki, sum kunnu goyma olju, ið tú letur frá tær. Tú fer at fáa minni enn tað, sum svarar til tíni mest maksimalu krøv. Hetta er ein sannroynd.

EINGIN ivi er um, at bæði londini hava brúk fyri at kunna áseta markið innan ikki alt ov langa tíð. Hetta er m.a. nær tengt at eini føroyskari útbjóðing. Tað hevur eisini alstóran týdning fyri Bretland at kunna bjóða út áhugaverd øki í Hvítu Zonuni. Sambært altjóða oljuanalytikarum so hevur Bretland ein trupulleika í løtuni, og hann er rætt og slætt, at tað eru funnin ov fáar nýggjar oljukeldur á bretska landgrunninum. Hetta kann hava við sær, at oljufeløgini rýma og tað vil so aftur hava óhugnaligar fylgjur fyri bretska oljuídnaðin. Vit kunnu út frá hesi sannroynd siga, at eisini bretar áttu at havt ein sakligan áhuga í, at ikki bert Hvíta økið varð boðið út men eisini føroyskt øki. Tí á sama hátt sum fundini vestan fyri Hetland hava eggjað oljufeløgunum til at gera íløgur longur vesturi og har eisini í føroyskum øki, kundu fund á eitt nú føroyskum øki havt positiva ávirkan á áhugan fyri at leita á bretskum øki, og tað vildi so aftur havt týdning fyri stóra bretska oljuídnaðin. Ein kann tí siga, at Bretland og Føroyar áttu at havt ein felags áhuga í at loyst marknaósemjuna ongantíð ov skjótt. At lata fimm ár ganga, til dómstólur er komin til eina niðurstøðu, kann gerast ein vansi fyri bæði londini, tá avtornar.

MEN vil hvørgin parturin førka seg meira, so er tað spurningurin, um vit ikki áttu at roynt eitt annað alternativ, sum er roynt aðrastaðni við góðum úrsliti. Australia og Indonesia gjørdu í fjør eina fyribilsavtalu um at loyva oljufeløgunum at bora í Timorhavinum, sum tykist kunna goyma stórar nøgdir av olju og gassi. Nettup tí at londini ikki kunnu semjast og at áhugin fyri at gera íløgur har er so stórur, hava londini gjørt tað tey kalla „A Zone of Mutual Cooperation". Hóast tað frá bretskari síðu hevur verið sagt, at tað er best hjá grannum at hava greitt stík millum sín, so átti hesin møguleikin at verið royndur. Tvs. at meðan vit brúka tíð uppá at finna eina endaliga loysn, so verður gjørd avtala um at loyva boringum í øllum økinum.

Sosialurin

Telefonverkið stórar íløgur í ár

Hesar íløgur fara eftir ætlan, hvat viðvíkur kervi og tænastustøði, at gera, at Føroyar koma á hædd við hini Norðurlondini, til gagns fyri føroysku fjarskiftisbrúkararnar

Telefonverkið varð stovnað í 1906, og hevði til endamáls at reka telesamskiftis- og telegrafvirksemi í Føroyum. Heilt fram til 1996 snúði tað seg bert um innlendis samskifti í Føroyum, meðan alt samskiftið til Føroya og úr Føroyum, og útgerðin, ið hartil hoyrdi, vóru danskt málsøki.

Millum Tele Danmark og Granskingarmálaráðið (Forskningsministeriet) øðrumegin og TFL og Føroya Landsstýri hinumegin, vórðu avtalur gjørdar í 1996 og 1997 um føroyska yvirtøku, fyrst av anleggum í Føroyum, sum vóru knýtt at uttanlandssamskiftinum, og síðani í øðrum umfari av sjálvum rættinum til uttanlandssamskiftið.

Við teimum stóru broytingunum í huga, sum farnar eru fram á fjarskiftisøkinum í altjóða høpi, varð nýggj fjarskiftislóg fyri Føroyar samtykt og kom í gildi 1. juli 1997. Nýggja fjarskiftislógin, sum m.a. hevur tikið útgangsstøði í avgerðum og ætlanum hjá ES og alheims handilssamstarvinum WTO á fjarskiftisøkinum, gevur eisini fortreytirnar fyri at fremja liberaliseringar á fjarskiftisøkinum í Føroyum, tó við aðrari tíðarætlan enn í ES londunum.

Við roknskapinum fyri 1997 endar Telefonverk Føroya Løgtings sítt virksemi, og hildið verður fram sum P/f Telefonverkið (Faroese Telecom), ið er eitt nýstovnað partafelag, har allur partapeningurin er almennur.

TFL hevur seinastu 4 árini havt eina hampuliga framgongd bæði hvat sølu og vinningi viðvíkur. Nettosølan er økt úr 128 mió. kr.k í 1994 til 155 mió. kr.í 1997, og nettovinningurin sama tíðarskeiðið er øktur úr 10 mió. kr. til slakar 22 mió. kr. í farna roknskaparári. Íløgurnar hjá TFL eru eisini øktar, eftir at hava verið niðanfyri 20 mió. um árið, vórðu íløgurnar í 1997 øktar til nærum 47 mió. kr., og tær ætlaðu íløgurnar í 1998 verða 85 mió. kr. Hesar íløgur fara eftir ætlan, hvat viðvíkur kervi og tænastustøði, at gera, at Føroyar koma á hædd við hini Norðurlondini, til gagns fyir føroysku fjarskiftisbrúkararnar.

P/f Telefonverkið (Faroese Telecom), ið byrjaði sítt virksemi 1. januar 1998, hevur yvirtikið alla ogn og skuld, allar skyldur og øll rættindi frá TFL. Eginpeningur í nýggja felagnum er

Andras Róin, TLF-stjóri

78 mió. kr., og partapeningurin er 60 mió. kr.

Eisini í Føroyum gongur menningin á fjarskiftisøkinum sera skjótt, serliga hvat krøvum og vónum frá viðskiftafólkinum viðvíkur, og P/f Telefonverkið tekur ímóti avbjóðingunum við spenningi og treysti stendur í tíðindaskrivinum frá Telefonverkinum.

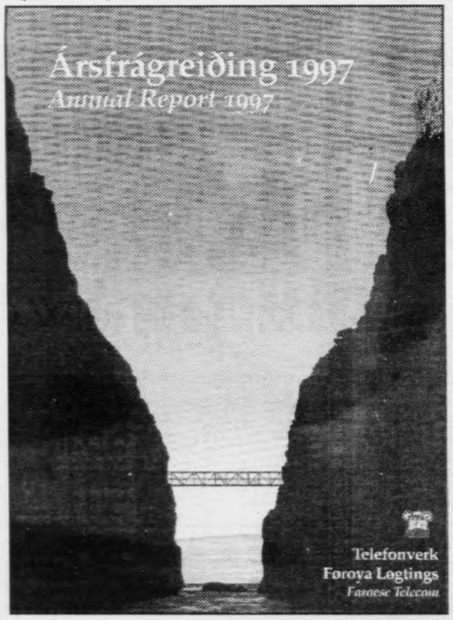

LUFTREINSARI • LUFTREINSARI

PHILIPS
Luftreinsari
-tekur dust og pollen

Astma og ovurviðkvæmi stava m.a. frá dusti, pollen og djórahárum í luftini. Nýggi luftreinsarin frá Philips kann taka burtur 99% av partiklunum, sum kunnu elva til ovurviðkvæmi. Luftreinsarin hevur 4-filturskipan, m.a. eitt HEPA-filtur, ið m.a. verður brúkt á skurðstovum og eitt nýtt ROTA-filtur. Luftin verður reinsað 2 ferðir um tíman við hægstu ferð og við lægstu ferð 1 ferð í 2 tímar. Larmar lítið.

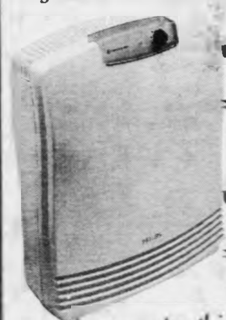

Til rúm upp til 50 m²
1.890,-

Til rúm upp til 30 m²
1.490,-

Let's make things better.

ELDING
SMS tel 318662 - 318663 • Saltangará tel 448762
e-mail eldinga@olivant.fo

0 dagar eftir

KONSERT
í Norðurlandahúsinum
Fríggjakv. 12. juni kl. 20.00

MOJRAE

Atgongumerki fáast í forsølu
í Norðurlandahúsinum,
á Kunningarstovuni í Havn
og í Kiosk VÁR í Runavík

Í forsølu: kr. 80,-
Við dyrnar: kr. 100,-

Løgmaður og Nyrup tosaðu um markið

Marknatrætan fyrsta prioritet

-Nú avtalan við donsku stjórnina er fingin upp á pláss, verður tað mest týðandi málið, sum eg fari at taka mær av; marknatrætan við bretar sigur Anfinn Kallsberg, løgmaður, sum mikumorgunin umrøddi málið við Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharra.

JAN MULLER

Stutt eftir at avtalan millum Føroyar og Danmark varð undirskrivað tíðliga mikumorgunin hevði Anfinn Kallsberg, løgmaður fund við Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharra um marknamálið.

Á fundinum kunnaði Nyrup løgmann um, hvat hann og bretski forsætisráðharrin, Tony Blair tosaðu um mánakvøldið. Nyrup segði løgmanni, at hann og Tony Blair samdust um at venda aftur til marknamálið, eftir at nýggja landsstýrið hevur viðgjørt tað og kemur til eina niðurstøðu, um hvussu farast skal víðari fram.

Til verka beinanvegin

Anfinn Kallsberg sigur, at marknamálið skal loysast, nú avtalan við Danmark er komin undir land.

-Vit fara til verka beinanvegin. Hetta málið fær avgjørt fyrsta prioritet sigur løgmaður.

Longu í næstu viku kemur Árni Olafsson, leiðari í samráðingarnevndini, til Føroya og skal hann viðgera marknamálið saman við løgmanni.

Nú Nyrup og Blair hava tosað um marknamálið spurdu vit Anfinn Kallsberg, um hetta merkir, at áheitanin frá undanfarna løgmanni um at fáa marknamálið upp á hægsta politiska stig, nú verður tikin til eftirtektar - ella um tað kann bera í sær, at embætismannanevndirnar aftur seta seg við samráðingarborðið at gera enn eina roynd?

-Tað er júst hetta vit skulu viðgera og finna út av. Vit mugu finna fram til, hvar vit standa í øllum hesum. Skal málið uppá hægsta politiska støðið, so má ein eisini vita, hvat ein skal viðgera har. Lat okkum ikki nú leypa fram av men leggja hetta til rættis á mest skynsama hátt.

Nýtt útspæl

Løgmaður heldur tað vera rímuligt at venda málinum og taka tað upp aftur til viðgerð, nú eftir at bæði Bretland, Danmark og Føroyar hava fingið nýggjar stjórnir. Komandi fundirnir í landsstýrinum skulu rudda slóð fyri, hvussu eitt komandi útspæl skal síggja út

Eisini skal Uttanlandsnevndin, sum eisini er nýggj, kunnast um málið og takast við uppá ráð.

Tony Blair og Nyrup umrøddu markið mmillum Føroyar og Bretland á fundi í Keypmannahavn mánakvøldið

Blair og Nyrup tosaðu um undirgrundarmarkið

JAN MULLER

Tá danski forsætisráðharrin Poul Nyrup Rasmussen og bretski starvsbróðurin Tony Blair hittust í Keypmannhavn mánakvøldið at tosa um ES-spurningar brúktu teir eisini ein part av tíðini til at tosa um marknatrætuna millum Føroyar/Danmark øðrumegin og Bretland hinumegin.

Teir báðir samdust sambart Útvarp Føroya týskvøldið um at bera so í bandi, at gongd kemur á samráðingarnar um undirgrundarmarkið, og at tær verða fluttar upp á politiskt stig.

Higartil hava embætisfólk tikið sær av samráðingunum. Poul Nyrup segði við útvarpið, at tað vóru hvørki tíð ella stað til at samráðast beinleiðis um marknamálið mánakvøldið, men hann kendi tað sum eina uppgávu, eisini eftir avtaluna við landsstýrið, at heita á bretska stjórnarleiðaran til konstruktivt at fara inn í samráðingarnar, víðariføra samráðingarnar frá bretskari síðu.

-Eg kann siga somikið, at eg fekk greitt varhugan av, at Tony Blair er hugaður fyri, at vit kunnu halda fram við samráðingunum millum bretsku stjórnina, teir relevantu ráðharrarnar har, landsstýrið og donsku stjórnina.

Uppá fyrispurning um tað kann koma ein skjót loysn á málið, nú føroyingar eru so altráðir at fara í gongd við eina oljuvinnu sigur Poul Nyrup Rasmusssen, at hetta er sera torført at meta um. -Men tað var mín varhugi frá fundinum við Blair mánakvøldið, at bretski forsætisráðharrin hevði eina positiva støðu til at víðariføra samráðingarnar í einum konstruktivum anda, og tað rokni eg við, at vit nú fara at síggja gerast veruleiki uppá ein skilagóðan hátt.

Tað var fyrrverandi landsstýrismaðurin Edmund Joensen, sum í januar mánað heitti á Poul Nyrup Rasmussen um at taka málið upp við Tony Blair. Herfyri segði nýggi løgmaður Anfinn Kallsberg, at nýggja landsstýrið vildi lata spurningin hvíla, til tað hevði kunnað seg við málið.

Tað eru annars bert fáir dagar síðani, at bretski uttanríkisráðharrin,Robin Cook í einum hjartaligum brævi til løgmann segði seg vóna, at marknamálið kundi loysast sum skjótast og til gagn fyri bæði londini.

Løgmaður boðin at vitja Noreg

Tilboðið til Føroya løgmann at vitja Oljunoreg stendur við. Undanfarni løgmaður Edmund Joensen var boðin at vitja Noreg og síggja oljuvinnuna har, men hann settist aftur í Vágum orsakað av vánaligum veðri. Nú siga tíðindi úr Noregi, at innbjóðingin stendur við. Erling Grimstad, politiskur ráðgevi hjá norska oljumálaráðnum, sigur, sambart útvarpinum, at norskir myndugleikar hava gjørt sær nógvar royndir í oljuvinnuni seinastu 25 árini, og teir eru nú tilreiðar at greiða føroyingum frá teimum.

Erling Grimstad sigur seg vóna, at Føroyar og Noreg kunnu samstarva á oljuøkinum eins og tey gera á fiskivinnuøkinum. Enn er ikki avgjørt, nær løgmaður fer til Noregs. Tó roynir norska sendistovan í Keypmannahavn, sum eisini umsitur Føroyar, at finna ein hóskandi dag til vitjanina.

Norski forsætismálaráðharrin Kjeld Magne Bondevig segði annars við Sosialin herfyri, at um Føroyar fingu sín egna oljumálaráðharra eftir valið, so fór innbjóðingin eisini at verða send til hansara.